

LT

LT

LT

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 14.10.2009
KOM(2009) 154 galutinis

2009/0157 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų ir autentiškų aktų, susijusių su paveldėjimu, pripažinimo bei vykdymo ir Europos paveldėjimo pažymėjimo pradėjimo naudoti

{SEK(2009) 410}

{SEK(2009) 411}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. Pasiūlymo aplinkybės

1.1. Bendrosios aplinkybės

Europos bendrijos steigimo sutarties (toliau – Sutartis) 61 straipsnyje numatyta palaiapsniui sukurti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, pavyzdžiui, imantis teismo bendradarbiavimo civilinėse bylose priemonių. 65 straipsnyje aiškiai paminėtos priemonės, skirtos „sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose, taip pat nesusijusių su teismo bylomis sprendimų pripažinimui ir vykdymui tobulinti ir supaprastinti“, taip pat „valstybėse narėse įstatymų ir jurisdikcijos kolizijai taikomų teisės normų suderinamumui skatinti“. Paveldėjimas neįeina į įvairių šiuo pagrindu priimtų teisinių priemonių, ypač Reglamento (EB) Nr. 44/2001¹, taikymo sritį.

Priimti Europos paveldėjimo srities teisinę priemonę jau buvo vienas iš 1998 m. Vienos veiksmų plano² prioritetų. Hagos programoje³ raginama pateikti teisinę priemonę, kurioje būtų nagrinėjamos visos problemos: taikytina teisė, jurisdikcija ir pripažinimas, administracinės priemonės (paveldėjimo pažymėjimai, testamentų registravimas). Atsižvelgiant į poveikio vertinimo išvadas, vėliau Bendrija pateiks testamentų registro iniciatyvą.

1.2. Pasiūlymo pagrindas ir tikslai

Tarpvalstybinio paveldėjimo svarba Europos Sąjungoje pabrėžta prie šio pasiūlymo pridedamoje poveikio vertinimo ataskaitoje. Materialinės teisės, tarptautinės jurisdikcijos arba taikytinos teisės normų įvairovė, institucijų, į kurias gali būti kreipiamasi dėl tarptautinio paveldėjimo, gausa ir palikimo suskaldymas, kurį gali lemti šios normos, kliudo asmenims laisvai judėti Europos Sąjungoje. Šiandien šie asmenys susiduria su dideliais sunkumais, norėdami įgyvendinti savo teises tarptautinio paveldėjimo atveju. Įvairios normos taip pat kliudo visapusiškai įgyvendinti teisę į privačią nuosavybę, neatsiejamą, remiantis nusistovėjusia Teisingumo Teismo praktika, nuo pagrindinių teisių, kurių laikymąsi jis užtikrina⁴. Šiuo pasiūlymu siekiama sudaryti Europos Sąjungos gyventojams sąlygas iš anksto organizuoti turto paveldėjimą ir veiksmingai užtikrinti įpėdinių pagal įstatymą ir (arba) pagal testamentą, kitų su velioniu susijusių asmenų ir palikėjo kreditorių teises.

2. Konsultacijų rezultatai ir poveikio vertinimas

Prieš rengiant šį pasiūlymą plačiai konsultuotasi su valstybėmis narėmis, kitomis institucijomis ir visuomene. Komisijos užsakymu 2002 m. lapkričio mėn. Vokietijos notarų institutas atliko tyrimą „Tarptautinis paveldėjimas Europos Sąjungoje“⁵. Atsiųsta 60 atsakymų

---

¹ OL L 12, 2001 1 16, p. 1.

² OL C 19, 1999 1 23.

³ Žr. ES pirmininkaujančios valstybės narės išvadas, Europos Vadovų Tarybos susitikimas Briuselyje, 2004 m. lapkričio 4–5 d.

⁴ EBTT, 1998 4 28, C-200/96 – *Metronome Musik*, ECR 1998 I-01953; 2005 7 12, C-154 ir 155/04 – *Alliance for Natural Health and others*, ECR 2005 I-06451.

⁵ <http://www.successions.org>.

į 2005 m. kovo 1 d. paskelbtos žaliosios knygos „Paveldėjimai ir testamentai“⁶ klausimus, 2006 m. liepos 30 d. surengtas viešasis posėdis⁷. 2006–2008 m. septynis kartus posėdžiavo 2006 m. kovo 1 d. Komisijos sudaryta ekspertų grupė „PRM III/IV“⁸, 2008 m. birželio 30 d. Komisija surengė nacionalinių ekspertų posėdį. Iš pateiktų pastabų matyti, kad yra reikalinga šios srities Bendrijos teisinė priemonė ir kad pritariama pasiūlymo, kuriame, be kitų klausimų, būtų nagrinėjama taikytina teisė, jurisdikcija, teismo sprendimų pripažinimas bei vykdymas ir Europos paveldėjimo pažymėjimo sukūrimas, priėmimui⁹. Teisinės priemonės priėmimui pritarė ir Europos Parlamentas¹⁰ bei Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas¹¹. Komisija atliko poveikio vertinimą, kuris pridedamas prie pasiūlymo.

3. Teisiniai pasiūlymo aspektai

3.1. Teisinis pagrindas

Sutarties 67 straipsnio 5 dalyje numatyta, kad Taryba Sutarties 251 straipsnyje nustatyta bendro sprendimo priėmimo tvarka priima 65 straipsnyje numatytas priemones, išskyrus „su šeimos teise susijusius aspektus“.

Visų pirma reikia pabrėžti, kad dėl vyraujančių turtinių paveldėjimo teisės aspektų dauguma valstybių narių, išskyrus Šiaurės šalis, ją skiria nuo šeimos teisės. Net materialinės teisės lygmeniu tarp abiejų teisės šakų yra nemažai skirtumų. Pagrindinis paveldėjimo teisės tikslas yra apibrėžti paveldėjimo eilės tvarką ir reglamentuoti patį palikimo perdavimą. Skirtingai nei paveldėjimo teisės, šeimos teisės tikslas yra visų pirma reglamentuoti teisinius santykius, susijusius su asmenų santuoka, gyvenimu poroje, giminystės ryšiais ir šeimine padėtimi. Esminė socialinė šeimos teisės funkcija yra šeimos santykių apsauga. Be to, skirtingai nei šeimos teisėje, kur atskiro individo valia skiriama itin mažai dėmesio ir kur dauguma santykių reglamentuojama viešosios tvarkos normomis, paveldėjimo teisėje teisių turėtojo valia yra svarbi.

Taigi abi civilinės teisės šakos yra pakankamai nepriklausomos viena nuo kitos, kad jas būtų galima traktuoti atskirai. Be to, kadangi kalbama apie išimtį, 67 straipsnio 5 dalies antrąją įtrauką institucijos turi aiškintis ir taikyti itin tiksliai. Taigi išimtis netaikoma šiam paveldėjimo reglamentui.

Bendrijos institucijos turi tam tikrą laisvę savo nuožiūra nustatyti, ar priemonė būtina, kad vidaus rinka veiktų tinkamai. Šiuo pasiūlymu siekiama pašalinti visas laisvo asmenų judėjimo kliūtis, kylančias dėl valstybių narių tarptautinio paveldėjimo normų skirtumų.

3.2. Subsidiarumo principas

Pasiūlymo tikslai gali būti pasiekti tik priėmus bendras tarptautinio paveldėjimo normas, kurios, siekiant užtikrinti piliečiams teisinį tikrumą ir numatomumą, turi būti vienodos. Taigi

⁶ COM(2005) 65, <http://europa.eu/scadplus/leg/en/lvb/l16017.htm>.

⁷ http://ec.europa.eu/justice_home/news/consulting_public/successions/news_contributions_en.htm.

⁸ OL C 51, 2006 3 1, p. 3.

⁹

http://ec.europa.eu/justice_home/news/consulting_public/successions/contributions/summary_contributions_successions_fr.pdf.

¹⁰ 2006 m. lapkričio 11 d. rezoliucija, P6_TA(2006)0496.

¹¹ 2005 m. spalio 26 d. nuomonė, OL C 28, 2006 2 3, p. 1–5.

vienašališki valstybių narių veiksmai prieštarautų šiam tikslui. Yra parengta dar neįsigaliojusi Hagos konvencija dėl paveldėjimo taikytinos teisės (toliau – konvencija)¹². 1961 m. spalio 5 d. 16 valstybių narių ratifikavo Hagos konvenciją dėl teisės, susijusios su testamentinės valios forma, kolizijos. Pageidautina, kad Bendrijos labui šią konvenciją ratifikuotų ir kitos valstybės narės.

Visos konsultacijos ir tyrimai parodė didelį šiame pasiūlyme nagrinėjamų problemų mastą.

3.3. Proporcingumo principas ir pasirinkta priemonė

Pasiūlymas apsiriboja tik tuo, kas reikalinga nustatytiems tikslams pasiekti. Pasiūlymu nevienodinama nei valstybių narių paveldėjimo, nei nuosavybės teisė. Juo taip pat nedaromas poveikis paveldėjimo apmokestinimui valstybėse narėse. Todėl tarptautinio paveldėjimo klausimai ir toliau gali kelti neatitikimų tarp nacionalinių apmokestinimo sistemų, o tai savo ruožtu gali sudaryti sąlygas dvigubam apmokestinimui arba diskriminacijai. 2010 m. Komisija ketina pateikti komunikatą šiuo klausimu.

Siekiant užtikrinti teisinį tikrumą ir numatomumą, reikia laikytis aiškių bei vienodų normų ir, kaip priemonę, pasirinkti reglamentą. Šių tikslų būtų sunku pasiekti, jei valstybės narės turėtų laisvę savo nuožiūra taikyti normas.

4. Straipsnių aiškinimas

4.1. I skyrius. Taikymo sritis ir apibrėžtys

1 straipsnis

Paveldėjimo sąvoka turi būti aiškinama atskirai ir apimti visus paveldėjimo aspektus, ypač paveldėjimo eilės tvarką, palikimo administravimą ir paskyrimą.

Teisėms ir turtui, įgytiems arba perduotiems ne paveldėjimo dėl mirties teise, taikoma išimtis apima ne tik bendrojoje teisėje (*common law*) žinomas jungtinės nuosavybės formas, bet ir visas civilinėje teisėje nustatytas dovanojimo formas.

Patikos fondams taikoma išimtis nekliudo paveldėjimui taikyti teisės, kuria jis reglamentuojamas pagal šį reglamentą.

1 straipsnio j punkte nurodoma, kad reglamentas taikomas su paveldimu turtu susijusios daiktinės teisės įgijimui, o ne tokios teisės turiniui. Reglamentas nedaro įtakos valstybių narių turto teisės *numerus clausus*, turto bei teisių kvalifikavimui ir tokių teisių turėtojo prerogatyvų nustatymui. Todėl iš principo daiktinė teisė negali atsirasti, jei ji neapibrėžta turto buvimo vietos teisėje. Paveldėjimo teisė negali lemti nuosavybės teisės suskaidymo arba apribojimo turto buvimo vietos valstybėje, kurioje ji nėra apibrėžta. Antai užufruktas negali atsirasti valstybėje, kurioje jis nėra apibrėžtas. Tačiau išimtis netaikoma daiktinės teisės perdavimui paveldėjimo teise turto buvimo vietos valstybėje narėje, kurioje ši teisė apibrėžta.

Išimtis taip pat taikoma turto teisių viešinimui, visų pirma žemės kadastro veikimui ir įregistravimo arba neįregistravimo šiame registre pasekmėms.

---

¹² 1989 m. rugpjūčio 1 d. Hagos konvencija dėl paveldėjimo dėl mirties taikytinos teisės.

2 straipsnis

Teismas: Dažniausiai paveldėjimo klausimai sprendžiami ne teismuose. Šiame reglamente teismo sąvoka vartojama plačiąja prasme ir apima kitas institucijas, kurioms perduota vykdyti teismų kompetencijai priklausančią funkciją, įskaitant notarus ir teismo sekretorius.

4.2. II skyrius. Jurisdikcija

4 straipsnis

Su paveldėjimu susijusios valstybių narių teismų jurisdikcijos normos gerokai skiriasi. Dėl to kyla pozityvi kolizija, kai kelių valstybių teismai pasiskelbia teisingais, arba negatyvi kolizija, kai nė vienas teismas nelaiko savęs teisingu. Siekiant išvengti, kad šiuos sunkumus patirtų piliečiai, būtina suvienodinti normas. Dažniausiai valstybės narės pripažįsta velionio paskutinės nuolatinės gyvenamosios vietos valstybės narės jurisdikciją, kuri neretai sutampa su velionio turto buvimo vieta. Šie teismai turės teisę priimti sprendimą dėl visų paveldėjimo aspektų, nesvarbu, ar teismo procesas grindžiamas rungimosi principu, ar ne.

5 straipsnis

Velioniui pasirinkus kitos valstybės narės teisę, byla neturėtų būti automatiškai perduodama ją nagrinėti labiau tinkančiam teismui. Kompetentingas teismas turėtų visų pirma atsižvelgti į velionio, įpėdinių pagal įstatymą, įpėdinių pagal testamentą bei kreditorių interesus ir į jų nuolatinę gyvenamąją vietą. Pirmiausia ši norma leistų rasti tinkamą sprendimą, jei ne savo pilietybės valstybėje narėje velionis buvo apsigyvenęs neseniai ir jei jo šeima liko gyventi jo kilmės valstybėje narėje.

6 straipsnis

Jei velionio gyvenamoji vieta buvo trečiojoje valstybėje, šia norma užtikrinama Bendrijoje gyvenančių įpėdinių ir palikėjo kreditorių teisė kreiptis į teismą, kai yra glaudžių ryšių su viena iš valstybių narių dėl joje esančio turto.

9 straipsnis

Dėl glaudžių ryšių tarp paveldėjimo teisės normų ir daiktinės teisės normų būtina išimtinė turto buvimo vietos valstybės narės teismų jurisdikcija, kai pagal šios valstybės narės teisę reikalingas jos teismų įsikišimas. Tačiau ši jurisdikcija apsiriboja tik su turto perdavimu susijusiais daiktinės teisės aspektais.

4.3. III skyrius. Taikytina teisė

16 straipsnis

Bendra sistema

Per konsultacijas išaiškėjo sistemos, pagal kurią kilnojamojo turto paveldėjimui taikoma velionio gyvenamosios vietos teisė, o nekilnojamojo turto paveldėjimui – turto buvimo vietos valstybės teisė, trūkumai. Dėl šios sistemos susidaro keli palikimai, kurių kiekvienam taikoma skirtinga teisė, kurioje skirtingai apibrėžiami įpėdiniai, atitinkama jų palikimo dalis, palikimo padalijimas ir paskyrimas. Pasirinkus bendrą sistemą, paveldėjimui taikoma tik viena teisė –

tai padeda išvengti šių trūkumų. Be to, bendra sistema sudaro palikėjui sąlygas planuoti turto paskirstymą tarp įpėdinių teisingai, neatsižvelgiant į turto buvimo vietą.

Siejamasis veiksnys: velionio paskutinės nuolatinės gyvenamosios vietos teisė

Reglamente atsižvelgiama ne į pilietybės, o į šią teisę, nes ji sutampa su velionio interesų centru ir neretai – su vieta, kurioje yra daugiausia jo turto. Toks susiejimas palankesnis integracijai į nuolatinės gyvenamosios vietos valstybę narę ir užkerta kelią jos pilietybės neturinčių gyventojų diskriminacijai. Nuolatinė gyvenamoji vieta pasirinkta įvairių valstybių narių kolizijos normose ir visose šiuolaikinėse teisinėse priemonėse, visų pirma konvencijoje.

17 straipsnis

Visų valstybių narių teisinėse sistemose numatyti mechanizmai, skirti velionio artimųjų pragyvenimui užtikrinti – daugiausia mechanizmai, kuriais reglamentuojama privalomoji palikimo dalis. Tačiau palikėjai – valstybės narės, kurioje dovanojimas *inter vivos* negali būti atšaukiamas, piliečiai – gali patvirtinti jo teisėtumą, pasirinkdami savo palikimui taikyti nacionalinę teisę. Pagrindinis šio reglamento tikslas yra užtikrinti, kad šių mechanizmų būtų laikomasi. Suteikus palikėjui galimybę rinktis teisę, reikėjo rasti kompromisą tarp tokio pasirinkimo privalumų – teisinio tikrumo ir palankesnių sąlygų planuoti paveldėjimą – ir velionio artimųjų, visų pirma sutuoktinio ir vaikų, teisėtų interesų apsaugos. Štai kodėl reglamentu palikėjui suteikiama galimybė tik rinktis savo pilietybės teisę, ir tai turi būti vertinama atsižvelgiant į bendrąją normą, kuri sudaro sąlygas taikyti gyvenamosios vietos teisę. Palikėjui, pasinaudojusiam Europos Sąjungos teikiama teise laisvai judėti, bet siekiančiam toliau palaikyti glaudžius ryšius su savo kilmės šalimi, toks pasirinkimas suteikia galimybę per palikimą išsaugoti šiuos kultūrinius ryšius. Tokį sprendimą rekomendavo ir Europos Parlamentas.

Galimybės pasirinkti kitą teisę atmetimas: reglamentu atmesta galimybė pasirinkti palikėjo santuokinio turto teisiniam režimui taikytiną teisę kaip paveldėjimui taikomą teisę. Tokia nuostata būtų leidusi pasirinkti kelias galimybes, kai sutuoktiniai gali laisviau rinktis santuokinio turto režimui taikytiną teisę. Tai būtų prieštaravę minėtiems tikslams.

18 straipsnis

Būtina numatyti teisės normas dėl tam tikrose valstybėse naudojamiems paveldėjimo susitarimams ir bendriesiems testamentams taikytinos teisės, siekiant, pavyzdžiui, organizuoti įmonės perdavimą ir suteikti našlei (-iui) galimybę naudotis bendru turtu.

21 straipsnis

Šiuo straipsniu visų pirma siekiama atsižvelgti į bendrosios teisės (*common law*) sistemų ypatumus, kaip antai į Anglijos teisinę sistemą, pagal kurią įpėdiniai neįgyja velionio teisių jo mirties dieną, o paveldėjimą administruoja teisėjo paskiriamas ir kontroliuojamas administratorius.

22 straipsnis

Dėl ekonominės, šeiminės arba socialinės paskirties tam tikram nekilnojamajam turtui, įmonėms arba kitų rūšių turtui jų buvimo valstybėje narėje taikoma specifinė paveldėjimo sistema, ir į tai dera atsižvelgti. Pavyzdžiui, specifinė sistema taikoma šeimyniniams ūkiams. Kad būtų suderinama su šio reglamento bendruoju tikslu, ši išimtis turi būti aiškinama itin

tiksliai. Visų pirma ji netaikoma sistemai, pagal kurią kilnojamojo turto paveldėjimui taikoma velionio gyvenamosios vietos teisė, o nekilnojamojo turto paveldėjimui – turto buvimo vietos valstybės teisė, arba privalomajai palikimo daliai.

27 straipsnis

Viešosios tvarkos normos turi būti taikomos išimties tvarka. Skirtumai tarp įstatymų, kuriais reglamentuojama velionio artimųjų teisėtų interesų apsauga, negali pateisinti jų taikymo, nes tai būtų nesuderinama su tikslu užtikrinti vienos teisės taikymą visam paveldimam turtui.

4.4. IV skyrius. Pripažinimas ir vykdymas

Šio skyriaus nuostatos grindžiamos atitinkamomis Reglamento (EB) Nr. 44/2001 normomis. Siekiant įgyvendinti paveldėjimo srityje savitarpio pasitikėjimu grindžiamą tarpusavio pripažinimo principą, numatomas visų teismo sprendimų ir susitarimų pripažinimas. Todėl nepripažinimo pagrindai lieka minimalūs.

4.5. V skyrius. Autentiški aktai

Atsižvelgiant į praktinę paveldėjimo srities autentiškų aktų svarbą, šiuo reglamentu turėtų būti užtikrintas jų pripažinimas, siekiant sudaryti jiems sąlygas laisvai judėti. Aktų pripažinimas reiškia, kad jie turi tokią pat visapusišką įrodomąją svarbą užregistruoto akto turiniui ir jame pateiktiems faktams kaip ir nacionaliniai autentiški aktai arba tokiu pat pagrindu kaip ir jų kilmės šalyje, jiems galioja autentiškumo prezumpcija ir jie yra vykdytini neviršijant šiame reglamente nustatytų ribų.

4.6. VI skyrius. Europos paveldėjimo pažymėjimas

Siekiant sudaryti sąlygas greitai spręsti tarptautinio paveldėjimo klausimus, šiuo reglamentu sukuriamas Europos paveldėjimo pažymėjimas. Kad pažymėjimo judėjimas Europos Sąjungoje būtų lengvesnis, reikėtų priimti vienodą jo formą ir paskirti instituciją, kuri turėtų tarptautinę kompetenciją jį išduoti. Norint užtikrinti suderinamumą su kompetencijos dėl esmės normomis, kompetenciją nagrinėti paveldėjimo bylą turi turėti tas pats teismas.

Šis pažymėjimas nepakeičia kai kuriose valstybėse narėse naudojamų pažymėjimų. Taigi kompetentingos institucijos valstybėje narėje įpėdinio statusas įrodomas ir palikimo administratoriaus arba vykdytojo įgaliojimai vykdomi pagal nacionalinę procedūrą.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų ir autentiškų aktų, susijusių su paveldėjimu, pripažinimo bei vykdymo ir Europos paveldėjimo pažymėjimo pradėjimo naudoti

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 61 straipsnio c punktą ir į 67 straipsnio 5 dalies antrąją įtrauką,

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą¹³,

atsižvelgdami į Ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę¹⁴,

laikydami Sutarties 251 straipsnyje nustatytos tvarkos,

kadangi:

- (1) Bendrija užsibrėžė tikslą puoselėti ir plėtoti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę. Siekdama palapsniui sukurti šią erdvę, Bendrija turi imtis teismo bendradarbiavimo tarpvalstybinėse civilinėse bylose priemonių, reikalingų tinkamam vidaus rinkos veikimui užtikrinti.
- (2) Pagal Sutarties 65 straipsnio b punktą šiomis priemonėmis, be kitų dalykų, turi būti skatinamas valstybėse narėse įstatymų ir jurisdikcijos kolizijai taikomų teisės normų suderinamumas.
- (3) 1999 m. spalio 15 d. ir 16 d. Tamperės susitikime Europos Vadovų Taryba patvirtino, kad teismo institucijų sprendimų ir kitų nutarimų tarpusavio pripažinimo principas yra teismo bendradarbiavimo civilinėse bylose kertinis akmuo, ir paragino Tarybą bei Komisiją priimti šiam principui įgyvendinti skirtų priemonių programą.
- (4) 2000 m. lapkričio 30 d. Taryba patvirtino programos dėl sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose tarpusavio pripažinimo principo įgyvendinimo priemonių projektą¹⁵. Programoje apibūdinamos su įstatymų kolizijos normų suderinimu susijusios priemonės, skirtos teismo sprendimų tarpusavio pripažinimui palengvinti. Programoje numatyta parengti paveldėjimo ir testamentų srities, kuri nebuvo nagrinėjama 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamente (EB) Nr. 44/2001 dėl

---

¹³ OL C [...], [...], p. [...].

¹⁴ OL C [...], [...], p. [...].

¹⁵ OL C 12, 2001 1 15, p. 1.

jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo¹⁶, teisinę priemonę.

- (5) 2004 m. lapkričio 4–5 d. Briuselio susitikime Europos Vadovų Taryba priėmė naują programą „Hagos programa: laisvės, saugumo ir teisingumo stiprinimas Europos Sąjungoje“¹⁷. Šioje programoje pabrėžiama būtinybė iki 2011 m. priimti paveldėjimo teisės srities teisinę priemonę, kurioje būtų nagrinėjami tokie klausimai kaip įstatymų kolizija, jurisdikcija, šios srities teismo sprendimų tarpusavio pripažinimas ir vykdymas, Europos paveldėjimo pažymėjimas ir mechanizmas, leidžiantis tiksliai nustatyti, ar Europos Sąjungos gyventojas išreiškė paskutinę valią arba ar paliko testamentą.
- (6) Reikėtų palengvinti vidaus rinkos veikimą, pašalinant šiandien su sunkumais įgyvendinant savo teises tarptautinio paveldėjimo atveju susiduriančių asmenų laisvo judėjimo kliūtis. Europos teisingumo erdvėje piliečiai turi turėti galimybę iš anksto organizuoti paveldėjimą. Turi būti veiksmingai užtikrintos įpėdinių pagal įstatymą ir pagal testamentą, kitų su velioniu susijusių asmenų ir palikėjo kreditorių teisės.
- (7) Norint pasiekti šių tikslų, šiuo reglamentu turėtų būti sujungtos nuostatos dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, šios srities teismo sprendimų bei autentiškų aktų pripažinimo ir vykdymo, taip pat dėl Europos paveldėjimo pažymėjimo.
- (8) Šis reglamentas turėtų būti taikomas ir visiems su paveldėjimu dėl mirties susijusiems civilinio pobūdžio klausimams, tai yra bet kokios formos nuosavybės perdavimui dėl mirties, nesvarbu, ar tai būtų savanoriškas perdavimas testamentu arba paveldėjimo susitarimu, ar įstatyminis nuosavybės perdavimas dėl mirties.
- (9) Dovanų galiojimas ir pasekmės apibrėžti 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 593/2008 dėl sutartinėms prievolėms taikytos teisės (Roma I)¹⁸. Todėl jos, kaip ir kitos ne paveldėjimo teise įgyjamos arba perduodamos teisės ir turtas, neturėtų priklausyti šio reglamento taikymo sričiai. Vis dėlto būtent paveldėjimo teisėje, nustatytoje pagal šį reglamentą, turėtų būti nurodyta, ar ši tiesioginė daiktinės teisės poveikį turinti dovana arba kitokios formos nuostata, priimta *inter vivos*, gali lemti įpareigojimą grąžinti visą dovaną, jos dalį arba į ją atsižvelgti, apskaičiuojant palikimo dalis pagal paveldėjimo teisę.
- (10) Šiuo reglamentu turėtų būti apibrėžtas paveldėjimui taikytinoje teisėje numatytas daiktinės teisės į materialųjį arba nematerialųjį turtą įgijimo būdas, o nacionalinėmis įstatymų kolizijos normomis turėtų būti reglamentuojamas valstybių narių nacionalinėje teisėje, iš principo reglamentuojamoje pagal *lex rei sitae*, galinčių egzistuoti daiktinių teisių ribotas sąrašas (*numerus clausus*). Be to, išimtis turėtų būti taikoma šių teisių viešinimui, visų pirma žemės kadastro veikimui ir įregistravimo arba neįregistravimo šiame registre pasekmėms, taip pat reglamentuojamiems nacionalinės teisės nuostatomis.

---

¹⁶ OL L 12, 2001 1 16, p. 1.

¹⁷ OL C 53, 2005 3 3, p. 1.

¹⁸ OL L 177, 2008 7 4, p. 6.

- (11) Siekiant atsižvelgti į skirtingą paveldėjimo klausimų sprendimą valstybėse narėse, šiuo reglamentu turėtų būti apibrėžta teismų plačiąja prasme jurisdikcija, įskaitant neteisminių institucijų, kurioms perduota vykdyti teisminę funkciją, jurisdikciją.
- (12) Atsižvelgiant į didėjantį Europos piliečių judumą ir siekiant paskatinti tinkamą teisingumo sistemos veikimą Europos Sąjungoje ir užtikrinti realų siejamąjį ryšį tarp paveldėjimo ir jurisdikciją turinčios valstybės narės, šiame reglamente turėtų būti numatyta velionio paskutinės nuolatinės gyvenamosios vietos valstybės narės teismų jurisdikcija visais paveldėjimo klausimais. Dėl tų pačių priežasčių šis reglamentas turėtų sudaryti kompetentingam teismui sąlygas išimties tvarka ir tam tikromis sąlygomis perduoti bylą velionio pilietybės valstybės narės teismui, jei šis teismas labiau tinka ją nagrinėti.
- (13) Siekiant paskatinti tarpusavio pripažinimą, nuo šiol neturėtų būti numatomas bylų perdavimas pagal nacionalinės teisės jurisdikcijos normas. Todėl šiame reglamente turėtų būti nustatyti atvejai, kai valstybės narės teismas gali turėti papildomą jurisdikciją.
- (14) Siekiant palengvinti kitoje valstybėje narėje nei ta, kurios teismai kompetentingi spręsti paveldėjimo klausimus, gyvenančių įpėdinių pagal įstatymą ir pagal testamentą gyvenimą, reglamentu turėtų būti jiems leidžiama paduoti pareiškimus dėl palikimo priėmimo arba atsisakymo laikantis savo nuolatinės gyvenamosios vietos teisės, prireikus šios valstybės teismams.
- (15) Dėl glaudaus ryšio tarp paveldėjimo teisės normų ir daiktinės teisės normų reglamente turėtų būti numatyta išimtinė turto buvimo vietos valstybės narės teismų jurisdikcija, kai pagal šios valstybės narės teisę reikia jos teismų įsikišimo siekiant imtis daiktinės teisės priemonių, susijusių su šio turto perdavimu ir įregistravimu žemės kadastruose.
- (16) Siekiant darnaus teisingumo sistemos veikimo, reikia vengti, kad dviejose valstybėse narėse būtų priimami tarpusavyje nesuderinami teismo sprendimai. Todėl šiame reglamente turėtų būti numatytos Reglamentu (EB) Nr. 44/2001 grindžiamos bendrosios procedūrinės normos.
- (17) Siekiant suteikti piliečiams galimybę naudotis vidaus rinkos privalumais ir kartu užtikrinti jiems visišką teisinį tikrumą, šis reglamentas turėtų sudaryti jiems sąlygas iš anksto žinoti jų paveldėjimui taikytiną teisę. Turėtų būti įvestos suderintos įstatymų kolizijos normos, siekiant išvengti, kad valstybėse narėse būtų priimami vieni kitiems prieštaraujantys teismo sprendimai. Pagrindinė norma turėtų užtikrinti, kad paveldėjimas būtų reglamentuojamas numatoma teise, su kuria jis glaudžiai susijęs. Siekiant užtikrinti teisinį tikrumą, ši teisė turi apimti visą paveldimą turtą, neatsižvelgiant į jo pobūdį ar buvimo vietą, ir taip padėti išvengti sunkumų, kylančių dėl palikimo suskaldymo.
- (18) Sudarant piliečiams sąlygas pasirinkti taikytiną teisę, šiuo reglamentu turėtų būti padidintos piliečių galimybės iš anksto organizuoti paveldėjimą. Šis pasirinkimas turėtų būti tiksliai apibrėžtas, siekiant paisyti įpėdinių pagal įstatymą ir pagal testamentą teisėtų lūkesčių.
- (19) Paskutinės valios formos galiojimas nepriklauso šio reglamento taikymo sričiai. Tose valstybėse narėse, kurios ratifikavo 1961 m. spalio 5 d. Hagos konvenciją dėl

įstatymų, susijusių su testamentinės valios forma, kolizijos, formos galiojimas reglamentuojamas šios konvencijos nuostatomis.

- (20) Siekiant palengvinti kitoje valstybėje narėje įgytų paveldėjimo teisių pripažinimą, įstatymų kolizijos norma turėtų būti skatinamas paveldėjimo susitarimų galiojimas, išlaikant alternatyvius ryšius. Turėtų būti atsižvelgta į trečiųjų šalių teisėtus lūkesčius.
- (21) Tiek, kiek tai suderinama su šio reglamento bendruoju tikslu, ir siekiant palengvinti pagal paveldėjimo teisę įgytos daiktinės teisės perdavimą, šis reglamentas neturėtų trukdyti taikyti tam tikrų neišsamiai išvardytų privalomų turto buvimo vietos teisės normų.
- (22) Dėl ekonominės, šeiminės arba socialinės paskirties tam tikram nekilnojamajam turtui, įmonėms arba kitų rūšių turtui jų buvimo valstybėje narėje taikoma specifinė paveldėjimo sistema. Šiame reglamente turėtų būti atsižvelgta į šią sistemą. Tačiau, siekiant suderinamumo su šio reglamento bendruoju tikslu, ši paveldėjimo teisės taikymo išimtis turi būti aiškinama itin tiksliai. Visų pirma išimtis netaikoma įstatymų kolizijos normai, pagal kurią nekilnojamajam turtui galioja skirtinga nei kilnojamajam turtui arba privalomajai palikimo daliai taikoma teisė.
- (23) Skirtumai tarp to, kokią teisę valstybė narė pasirenka taikyti nepriimtam palikimui, ir atveju, kai nėra žinoma vieno arba daugiau asmenų mirties eilės tvarka, traktavimo gali lemti prieštarigus rezultatus arba, priešingai, – jokių rezultatų. Atsižvelgiant į valstybių narių materialinę teisę, šiame reglamente turėtų būti numatyti nuoseklūs rezultatai.
- (24) Išimtinėmis aplinkybėmis, siekiant užtikrinti viešuosius interesus, valstybių narių teismams turėtų būti suteikta galimybė nepaisyti užsienio teisės, jei konkrečiu atveju ši prieštarautų ginčo nagrinėjimo vietos viešajai tvarkai. Tačiau teismai neturėtų galėti taikyti viešosios tvarkos išimties, siekdami nepaisyti kitos valstybės narės teisės arba atsisakyti pripažinti ar vykdyti kitoje valstybėje narėje priimtą teismo sprendimą, autentišką aktą, teisminį susitarimą arba Europos paveldėjimo pažymėjimą, jei tai prieštarautų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijai, ypač jos 21 straipsniui, kuriuo draudžiama bet kokios formos diskriminacija.
- (25) Atsižvelgiant į šio reglamento bendrąjį tikslą – užtikrinti valstybėse narėse priimtų teismo sprendimų dėl paveldėjimo dėl mirties tarpusavio pripažinimą, jame turėtų būti numatytos Reglamentu (EB) Nr. 44/2001 grindžiamos teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo normos, kurios prireikus pritaikomos prie specifinių šiame reglamente apibrėžtos srities reikalavimų.
- (26) Siekiant atsižvelgti į skirtingą su paveldėjimu susijusių klausimų sprendimą, reglamentu turėtų užtikrintas autentiškų aktų pripažinimas ir vykdymas. Tačiau autentiški aktai negali būti prilyginti teismo sprendimams, kai kalbama apie jų pripažinimą. Autentiškų aktų pripažinimas reiškia, kad akto turinys turi tokią pat visapusišką įrodomąją svarbą ir tokias pat pasekmes kaip ir jų kilmės šalyje, jiems galioja galiojimo prezumpcija, išskyrus atvejus, kai jie užginčijami. Galiojimą visada bus galima užginčyti autentiško dokumento kilmės valstybės narės teisme šios valstybės narės nustatytais procedūrinėmis sąlygomis.

- (27) Siekiant greitai, už prieinamą kainą ir veiksmingai spręsti tarptautinio paveldėjimo klausimus Europos Sąjungoje, reikia suteikti įpėdiniui pagal įstatymą, įpėdiniui pagal testamentą, testamentu vykdytojui arba administratoriui galimybę lengvai neteisiminiu būdu įrodyti savo statusą paveldimo turto buvimo vietos valstybėse narėse. Kad šio įrodymo judėjimas Europos Sąjungoje būtų lengvesnis, šiuo reglamentu turėtų būti nustatyta vienoda Europos paveldėjimo pažymėjimo forma ir paskirta kompetencija jį išduoti turinti institucija. Siekiant atsižvelgti į subsidiarumo principą, šis pažymėjimas neturėtų pakeisti valstybių narių nacionalinių procedūrų. Reglamente turėtų būti nurodytas ryšys su šiomis procedūromis.
- (28) Dėl valstybių narių priimtų tarptautinių įsipareigojimų šis reglamentas nedaro įtakos tarptautinėms konvencijoms, kurių šalys jo priėmimo metu yra viena arba daugiau valstybių narių. Tačiau, siekiant suderinamumo su šio reglamento bendraisiais tikslais, santykiuose tarp valstybių narių reglamentas turi būti viršesnis už konvencijas.
- (29) Siekiant palengvinti šio reglamento taikymą, reikėtų numatyti įpareigoti valstybes nares pranešti tam tikrą informaciją apie savo paveldėjimo teisę per 2001 m. gegužės 28 d. Tarybos sprendimu 2001/470/EB¹⁹ sukurtą Europos teisminį tinklą civilinėse ir komercinėse bylose.
- (30) Reikėtų priimti šiam reglamentui įgyvendinti reikalingas priemones, laikantis 1999 m. birželio 28 d. Tarybos sprendimo 1999/468/EB, nustatančio Komisijos naudojimosi jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais tvarką²⁰.
- (31) Visų pirma, reikėtų įgalioti Komisiją atlikti šiame reglamente numatytų formų pakeitimus pagal Sprendimo 1999/468/EB 3 straipsnyje numatytą procedūrą.
- (32) Kai „pilietybės“ sąvoka naudojama taikytinai teisei nustatyti, reikėtų atsižvelgti į tai, kad kai kurios valstybės, kurių teisinė sistema grindžiama *common law*, laiko ne „pilietybės“, o „gyvenamosios vietos“ sąvoką lygiaverčiu siejamuoju veiksniu paveldėjimo srityje.
- (33) Kadangi šio reglamento tikslai – laisvas asmenų judėjimas, galimybė Europos piliečiams iš anksto organizuoti tarptautinio pobūdžio paveldėjimą, įpėdinių pagal įstatymą ir pagal testamentą, kitų su velioniu susijusių asmenų ir palikėjo kreditorių teisės – dėl šio reglamento masto ir poveikio gali būti tinkamiau įgyvendinti ne valstybių narių, o Bendrijos, ši gali imtis priemonių pagal Sutarties 5 straipsnyje įteisintą subsidiarumo principą. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu nenumatoma nieko, kas nėra būtina šiems tikslams pasiekti.
- (34) Šiuo reglamentu užtikrinamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, pripažintų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, visų pirma jos 21 straipsnyje, kuriuo draudžiama bet kokia diskriminacija dėl asmens lyties, rasės, odos spalvos, tautinės ar socialinės kilmės, genetinių bruožų, kalbos, religijos ar tikėjimo, politinių ar kitokių pažiūrų, priklausymo tautinei mažumai, turtinės padėties, gimimo, negalios, amžiaus, seksualinės orientacijos. Šį reglamentą turi taikyti valstybių narių teismai, laikydamiesi šių teisių ir principų.

---

¹⁹ OL L 174, 2001 6 27, p. 25.

²⁰ OL L 184, 1999 7 17, p. 23.

- (35) Pagal Protokolo dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos, pridėto prie Europos Sąjungos sutarties ir Europos bendrijos steigimo sutarties, 1 ir 2 straipsnius [Jungtinė Karalystė ir Airija pranešė ketinančios dalyvauti priimant ir taikant šį reglamentą] ir (arba) [nepažeidžiant minėto protokolo 4 straipsnio, Jungtinė Karalystė ir Airija nedalyvauja priimant šį reglamentą, nėra jo saistomos ir neprivalo jo taikyti].
- (36) Pagal Protokolo dėl Danijos pozicijos, pridėto prie Europos Sąjungos sutarties ir Europos bendrijos steigimo sutarties, 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šį reglamentą ir todėl nėra jo saistoma ir neprivalo jo taikyti,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I skyrius

Taikymo sritis ir apibrėžtys

1 straipsnis *Taikymo sritis*

1. Šis reglamentas taikomas paveldėjimui dėl mirties. Jis netaikomas mokesčių, muitų ir administraciniams klausimams.
2. Šiame reglamente valstybė narė – visos valstybės narės, išskyrus Daniją, [Jungtinę Karalystę ir Airiją].
3. Šis reglamentas netaikomas:
  - a) fizinių asmenų statusui, šeimos santykiams ir analogiško poveikio santykiams;
  - b) fizinių asmenų veiksniumi, jei taikomi 19 straipsnio 2 dalies c ir d punktai;
  - c) fizinio asmens dingimui, nebuvimui ir tariamai mirčiai;
  - d) santuokinių turto režimo ir turtinio režimo, taikytino analogiško sutuoktuvėms poveikio santykiams, klausimams;
  - e) išlaikymo prievolėms;
  - f) teisėms ir turtui, įgytiems arba perduotiems ne paveldėjimo dėl mirties teise, kaip antai dovanoms, jungtinei kelių asmenų nuosavybei, kuri po mirties pereina našlei (-iui), pensijų kaupimo sistemoms, draudimo sutartims ir analogiškiems susitarimams, jei taikomas 19 straipsnio 2 dalies j punktas;
  - g) bendrovių teisės klausimams, kai antai bendrovių, asociacijų ir juridinių asmenų steigimo aktų ir įstatų, kuriuose nustatoma, kas daroma su akcijomis po narių mirties, išlygoms;
  - h) bendrovių, asociacijų ir juridinių asmenų paleidimui, panaikinimui ir susijungimui;

- i) patikos fondų steigimui, veikimui ir paleidimui;
- j) daiktinių teisių į turta pobūdžiui ir šių teisių viešinimui.

2 straipsnis
Apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų sąvokų apibrėžtys:

- a) paveldėjimas – bet kokios formos nuosavybės perdavimas dėl mirties, nesvarbu, ar tai savanoriškas perdavimas testamentu arba paveldėjimo susitarimu, ar įstatyminis nuosavybės perdavimas dėl mirties;
- b) teismas – valstybių narių teisminė institucija arba kompetentinga institucija, vykdanči su paveldėjimu susijusią teisminę funkciją. Teismams prilyginamos kitos valdžios institucijos, kurioms viešojo valdžia perdavė vykdyti šiame reglamente numatyti teismų kompetencijai priklausančias funkcijas.
- c) paveldėjimo susitarimas – susitarimas, kuriuo už atlygį arba be jo suteikiamos, keičiamos ir panaikinamos teisės į būsimą vienos arba daugiau susitarimo šalių palikimą;
- d) bendrieji testamentai – trečiosios šalies labui ir (arba) remiantis abipusiška bei tarpusavio nuostata dviejų arba daugiau asmenų sudaryti testamentai, išdėstyti tame pačiame akte;
- e) kilmės valstybė narė – valstybė narė, kurioje buvo priimtas teismo sprendimas, patvirtintas arba sudarytas teisminis susitarimas ir parengtas autentiškas aktas;
- f) prašomoji valstybė narė – valstybė narė, kurios prašoma pripažinti ir (arba) vykdyti teismo sprendimą, teisminį susitarimą arba autentišką aktą;
- g) teismo sprendimas – valstybės narės teismo priimtas sprendimas paveldėjimo byloje, nesvarbu, ar yra įvardijamas kaip potvarkis, sprendimas, nutartis ar vykdomasis raštas, taip pat teismo sekretoriaus sprendimas dėl proceso išlaidų;
- h) autentiškas aktas – formaliai kaip autentiškas aktas sudarytas arba įregistruotas aktas, kurio autentiškumas:
  - susijęs su autentiško akto parašu bei turiniu ir kuris
  - buvo sudarytas viešosios arba kitos institucijos, įgaliotos tai daryti šio akto kilmės valstybės narės;
- i) Europos paveldėjimo pažymėjimas – kompetentingo teismo pagal šio reglamento VI skyrių išduotas pažymėjimas.

II skyrius

Jurisdikcija

3 straipsnis *Teismai*

Šio skyriaus nuostatos taikomos visiems valstybių narių teismams, tačiau neteisminėms institucijoms taikomos tik tada, kai reikia.

4 straipsnis *Bendroji jurisdikcija*

Jei taikomos šio reglamento nuostatos, kompetentingi priimti sprendimą paveldėjimo byloje yra valstybės narės, kurios teritorijoje mirties dieną velionis turėjo nuolatinę gyvenamąją vietą, teismai.

5 straipsnis *Bylos perdavimas ją nagrinėti labiau tinkančiam teismui*

1. Jei pagal 17 straipsnį velionis pasirinko kurios nors valstybės narės teisę taikyti savo palikimui, teismas, kuriame pagal 4 straipsnį iškelta byla, vienos iš šalių prašymu ir, jei mano, kad valstybės narės, kurios teisė pasirinkta, teismai labiau tinka priimti sprendimą paveldėjimo byloje, gali sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pakviesti šalis pateikti ieškinį šios valstybės narės teismams.
2. Pagal 4 straipsnį kompetentingas teismas nustato laikotarpį, per kurį remiantis 1 dalimi turi būti kreipiamasi į valstybės narės, kurios teisė pasirinkta, teismus. Jei per tą laikotarpį nesikreipama į teismus, kompetentingas lieka teismas, kuriame buvo iškelta byla.
3. Valstybės narės, kurios teisė pasirinkta, teismai pasiskelbia kompetentingais praėjus ne daugiau kaip aštuonioms savaitėms nuo dienos, kurią buvo kreiptasi į juos remiantis 2 dalimi. Šiuo atveju teismas, kuriame byla buvo iškelta pirmiausia, nedelsdamas atsisako savo kompetencijos. Priešingu atveju kompetentingas lieka teismas, kuriame byla buvo iškelta pirmiausia.

6 straipsnis *Likutinė jurisdikcija*

Jei mirties dieną velionio nuolatinė gyvenamoji vieta nėra valstybėje narėje, valstybės narės teismai yra kompetentingi dėl to, kad paveldimas turtas yra šioje valstybėje narėje ir kad:

- a) velionio ankstesnė nuolatinė gyvenamoji vieta buvo šioje valstybėje narėje, jei šioje vietoje velionis gyveno daugiau nei penkerius metus prieš kreipdamasis į teismą; arba, jei ši sąlyga netenkinama,

- b) mirties dieną velionis turėjo šios valstybės narės pilietybę; arba, jei ši sąlyga netenkinama,
- c) įpėdinis pagal įstatymą arba pagal testamentą turi nuolatinę gyvenamąją vietą šioje valstybėje narėje; arba, jei ši sąlyga netenkinama,
- d) ieškinys susijęs tik su šiuo turtu.

7 straipsnis
Priešieškiniis

Teismas, kuriame pagal 4, 5 arba 6 straipsnius tebenagrinėjama byla, taip pat yra kompetentingas nagrinėti priešieškini, jei jis priklauso šio reglamento taikymo sričiai.

8 straipsnis
Jurisdikcija palikimo priėmimo arba jo atsisakymo klausimais

Įpėdinio pagal įstatymą arba pagal testamentą nuolatinės gyvenamosios vietos teismai taip pat yra kompetentingi priimti pareiškimus dėl palikimo pagal įstatymą arba pagal testamentą priėmimo ar atsisakymo arba dėl įpėdinio pagal įstatymą arba testamentą atsakomybės apribojimo, jei šie pareiškimai turi būti paduoti teismui.

9 straipsnis
Turto buvimo vietos teismų jurisdikcija

Kai pagal turto buvimo vietos valstybės narės teisę reikalingas jos teismų įsikišimas siekiant priimti daiktinės teisės priemonių, susijusių su šio turto perdavimu, įregistravimu viešuosiuose registruose arba perkėlimu į tokį registrą, šios valstybės narės teismai yra kompetentingi priimti tokias priemones.

10 straipsnis
Kreipimasis į teismą

Šiame skyriuje laikoma, kad į teismą kreiptasi:

- a) tą dieną, kai teismui pateikiamas bylos iškelimo arba lygiavertis aktas, jei ieškovas vėliau ėmėsi priemonių, kurių turėjo imtis, kad aktas būtų įteiktas atsakovui; arba
- b) jei aktas turi būti įteiktas prieš jį pateikiant teismui – tą dieną, kai jį gauna už jo įteikimą atsakinga institucija, jei ieškovas vėliau ėmėsi priemonių, kurių turėjo imtis, kad aktas būtų pateiktas teismui.

11 straipsnis
Jurisdikcijos tikrinimas

Jei į valstybės narės teismą kreipiamasi dėl bylos, kurios nagrinėti pagal šį reglamentą teismas neturi jurisdikcijos, šis teismas turi savo iniciatyva paskelbti, kad neturi jurisdikcijos.

12 straipsnis
Priimtimumo tikrinimas

1. Kai atsakovas, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta yra kitos valstybės, nei ta valstybė narė, kurioje buvo pateiktas ieškinys, teritorijoje, neatvyksta į teismą, kompetentingas teismas privalo sustabdyti bylos nagrinėjimą tol, kol nustatoma, ar atsakovas turėjo galimybę gauti bylos iškėlimo arba lygiavertį aktą laiku, kad galėtų pasiruošti gynybai, arba ar šiuo tikslu imtasi visų reikiamų priemonių.
2. 2007 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1393/2007 dėl civilinių arba komercinių bylų teisminių ir neteisminių dokumentų įteikimo valstybėse narėse²¹ 19 straipsnis taikomas vietoj šio straipsnio 1 dalies nuostatų, jei, vykdydama minėtą reglamentą, bylos iškėlimo arba lygiavertį aktą viena valstybė narė turėjo perduoti kitai valstybei narei.
3. Kai Reglamento (EB) Nr. 1384/2007 nuostatos netaikomos, taikomas 1965 m. lapkričio 15 d. Hagos konvencijos dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo užsienyje 15 straipsnis, jei pagal šią konvenciją bylos iškėlimo ar lygiavertį aktą reikėjo išsiųsti į užsienį.

13 straipsnis
Lis pendens

1. Kai skirtingų valstybių narių teismuose procesai pradedami tuo pačiu pagrindu ir tarp tų pačių šalių, teismas, kuriame byla buvo iškelta vėliau, savo iniciatyva sustabdo bylos nagrinėjimą, kol nustatoma teismo, kuriame byla buvo iškelta pirmiausia, jurisdikcija.
2. Kai nustatoma teismo, kuriame byla buvo iškelta pirmiausia, jurisdikcija, teismas, kuriame byla buvo iškelta vėliau, atsisako jurisdikcijos pirmojo naudai.

14 straipsnis
Susiję ieškiniai

1. Kai susiję ieškiniai nagrinėjami skirtingų valstybių narių teismuose, teismas, kuriame byla buvo iškelta vėliau, gali sustabdyti bylos nagrinėjimą.
2. Kai šie ieškiniai nagrinėjami pirmosios instancijos teismuose, teismas, kuriame byla buvo iškelta vėliau, vienos iš šalių prašymu taip pat gali atsisakyti jurisdikcijos, jei nagrinėti šiuos ieškinius kompetentingas yra teismas, kuriame byla buvo iškelta pirmiausia, ir jei pagal jo teisę leidžiama ieškinius nagrinėti kartu.
3. Pagal šį straipsnį ieškiniai yra susiję, kai juos sieja toks glaudus ryšys, kad juos tikslinga nagrinėti ir spręsti kartu, siekiant išvengti sprendimų nesuderinamumo rizikos, atsirandančios bylas nagrinėjant atskirai.

---

²¹ OL L 324, 2007 12 10, p. 79.

15 straipsnis
Laikinosios ir apsaugos priemonės

Priimti valstybės narės teisėje numatytas laikinąsias arba apsaugos priemones gali būti prašoma šios valstybės teisminių institucijų, net jei pagal šį reglamentą kitos valstybės narės teismai yra kompetentingi nagrinėti bylą iš esmės.

III skyrius

Taikytina teisė

16 straipsnis
Bendroji norma

Jei šiame reglamente nenumatyta kitaip, visiems paveldėjimo klausimams taikytina teisė yra valstybės, kurioje mirties dieną velionis turėjo nuolatinę gyvenamąją vietą, teisė.

17 straipsnis
Pasirinkimo laisvė

1. Kaip visam savo palikimui taikytiną teisę, asmuo gali pasirinkti savo pilietybės valstybės teisę.
2. Paveldėjimui taikytina teisė turi būti aiškiai nurodoma pareiškimе, kuriame išreiškiama paskutinė valia.
3. Sutikimas dėl tokio nurodymo ir jo esmės galiojimas reglamentuojami nurodyta teise.
4. Taikytiną teisę nurodęs asmuo keičia arba panaikina pareiškimą, laikydamasis paskutinės valios nuostatų keitimo arba panaikinimo sąlygų.

18 straipsnis
Paveldėjimo susitarimai

1. Su asmens palikimu susijęs susitarimas reglamentuojamas teise, kuri susitarimo sudarymo dieną pagal šį reglamentą būtų buvusi taikoma šio asmens palikimui jo mirties atveju. Vis dėlto, jei pagal šią teisę susitarimas negalioja, jo galiojimas bus priimtinas, jei bus priimtinas pagal teisę, kuri mirties dieną pagal šį reglamentą taikoma paveldėjimui. Tokiu atveju susitarimas reglamentuojamas šia teise.
2. Su kelių asmenų palikimu susijęs susitarimas galioja iš esmės tik tuomet, jei šis galiojimas yra priimtinas pagal teisę, kuri, remiantis 16 straipsniu, susitarimo sudarymo dieną būtų buvusi taikoma vieno iš palikėjų mirties atveju, palikimui. Jei susitarimas galioja pagal teisę, taikytiną vienintelio iš palikėjų palikimui, taikoma ši teisė. Jei susitarimas galioja pagal teisę, taikytiną kelių palikėjų palikimui, jis reglamentuojamas teise, su kuria jis glaudžiausiai susijęs.

3. Kaip susitarimui taikytiną teisę, šalys gali nurodyti teisę, kurią palikėjas arba vienas iš palikėjų būtų galėjęs pasirinkti pagal 17 straipsnį.
4. Šiame straipsnyje numatytas teisės taikymas nepažeidžia asmens, kuris nėra susitarimo šalis ir kuris pagal 16 arba 17 straipsniuose nurodytą teisę turi teisę gauti privalomąją palikimo dalį arba kitą teisę, kurios iš jo negali atimti palikėjas, teisių.

19 straipsnis
Taikytinos teisės sritis

1. III skyriuje nurodyta teise reglamentuojami visi paveldėjimo klausimai – nuo palikimo atsiradimo iki galutinio perdavimo teisę jį gauti turintiems asmenims.
2. Visų pirma šia teise reglamentuojama:
  - a) palikimo atsiradimo priežastys, laikas ir vieta;
  - b) įpėdinių pagal įstatymą ir pagal testamentą teisės, įskaitant našlės (-io) paveldėjimo teises, šių asmenų atitinkamų palikimo dalių nustatymas, velionio jiems nustatytos prievolės ir kitos dėl mirties atsirandančios paveldėjimo teisės;
  - c) teisė ir galėjimas paveldėti;
  - d) ypatingos negalėjimo disponuoti palikimu arba jo priimti priežastys;
  - e) paveldėjimo teisės atėmimas palikėjo valia ir palikėjo atžvilgiu nusikaltusio įpėdinio nušalinimas nuo palikimo;
  - f) paveldimo turto ir teisių perdavimas įpėdiniams pagal įstatymą ir pagal testamentą, įskaitant palikimo pagal įstatymą arba pagal testamentą priėmimo arba atsisakymo sąlygas ir pasekmes;
  - g) įpėdinių, testamento vykdytojų ir kitų palikimo administratorių įgaliojimai, pavyzdžiui, parduoti turtą ir grąžinti skolas kreditoriams;
  - h) atsakomybė už paveldimas skolas;
  - i) laisva palikimo dalis, privalomosios palikimo dalys ir kiti laisvės disponuoti palikimu apribojimai, įskaitant teisminės arba kitos institucijos velionio artimųjų labui iš palikimo išskaičiuojamas lėšas;
  - j) visų dovanų ir jų dalių grąžinimas, taip pat atsižvelgimas į jas apskaičiuojant palikimo dalis;
  - k) paskutinės valios galiojimas, aiškinimas, keitimas ir panaikinimas, išskyrus jos galiojimą iš esmės;
  - l) palikimo pasidalijimas.

20 straipsnis
Palikimo priėmimo arba atsisakymo formos galiojimas

Nepažeidžiant 19 straipsnio nuostatų, palikimo pagal įstatymą arba pagal testamentą priėmimas ar atsisakymas arba pareiškimas dėl įpėdinio pagal įstatymą arba pagal testamentą atsakomybės apribojimo taip pat galioja, jei tenkinamos valstybės, kurioje įpėdinis pagal įstatymą arba pagal testamentą turi nuolatinę gyvenamąją vietą, teisės nuostatos.

21 straipsnis
Turto buvimo vietos valstybės teisės taikymas

1. Paveldėjimui taikytina teisė nekliudo taikyti turto buvimo vietos valstybės teisės, jei pagal pastarąją teisę po paveldėjimui taikytina teise nustatytų formalumų turi būti atliekami palikimo pagal įstatymą arba pagal testamentą priėmimo arba atsisakymo formalumai.
2. Paveldėjimui taikytina teisė nekliudo taikyti turto buvimo vietos valstybės narės teisės:
  - a) jei joje nustatyta, kad palikimą administruoja ir paskiria šios valstybės narės institucijos paskirtas testamentą administratorius arba vykdytojas. Paveldėjimui taikytina teise reglamentuojamas asmenų, kaip antai įpėdinių pagal įstatymą ir pagal testamentą, testamentą vykdytojų arba administratorių, kuriems gali būti pavesta administruoti ir paskirti palikimą, nustatymas;
  - b) jei joje nustatyta, kad, prieš galutinai perduodant palikimą teisę jį gauti turintiems asmenims, sumokami su paveldėjimu susiję mokesčiai.

22 straipsnis
Specialiosios paveldėjimo sistemos

Pagal šį reglamentą taikytina teisė nedaro neigiamo poveikio specialiosioms paveldėjimo sistemoms, dėl ekonominės, šeiminės arba socialinės paskirties taikomoms tam tikram nekilnojamajam turtui, įmonėms arba kitų specialių rūšių turtui remiantis jų buvimo valstybės narės teise, jei pagal šią teisę ši sistema yra taikytina, neatsižvelgiant į teisę, kuria reglamentuojamas paveldėjimas.

23 straipsnis
Vienu metu mirštantys asmenys

Jeigu du arba daugiau asmenų, kurių palikimas reglamentuojamas skirtingų valstybių teise, miršta aplinkybėmis, kuriomis neįmanoma nustatyti jų mirties eilės tvarkos, ir jei pagal tokių valstybių teisę situacija reguliuojama nesuderinamomis nuostatomis arba išvis nereguluojama, nė vienas iš šių asmenų neturi teisės į kito asmens arba kitų asmenų palikimą.

24 straipsnis
Palikimas, į kurį nėra pretendentų

Jei pagal teisę, taikytiną remiantis šiuo reglamentu, nėra paskutinės valios nuostatose nurodytų įpėdinių pagal įstatymą arba pagal testamentą ir jei nėra kitų paveldėti galinčių fizinių asmenų, taip nustatytos teisės taikymas nepažeidžia valstybės narės arba pagal šios valstybės narės teisę paskirtos institucijos teisės perimti jos teritorijoje esantį paveldimą turtą.

25 straipsnis
Visuotinis taikymas

Šiame reglamente nurodyta teisė taikoma net tuo atveju, kai ši teisė nėra valstybės narės teisė.

26 straipsnis
Nukreipimas

Šiame reglamente įpareigojimas taikyti valstybės teisę reiškia įpareigojimą taikyti šioje valstybėje galiojančias teisės normas, išskyrus tarptautinės privatinės teisės normas.

27 straipsnis
Viešoji tvarka

1. Tam tikra šiame reglamente nurodytos teisės nuostata gali būti netaikoma tik tuomet, jei jos taikymas nesuderinamas su ginčo nagrinėjimo vietos viešąja tvarka.
2. Tam tikros šiame reglamente nurodytos teisės nuostatos taikymas negali būti laikomas prieštaraujančiu ginčo nagrinėjimo vietos viešajai tvarkai tik dėl to, kad jos sąlygos, susijusios su privalomąja palikimo dalimi, skiriasi nuo ginčo nagrinėjimo vietoje galiojančių sąlygų.

28 straipsnis
Nesuvienodintos sistemos

1. Jei valstybę sudaro keli teritoriniai vienetai, kurių kiekvienas turi savas paveldėjimo teisės normas, nustatant pagal šį reglamentą taikytiną teisę kiekvienas teritorinis vienetas laikomas valstybe.
2. Valstybė narė, kurioje atskiri teritoriniai vienetai turi skirtingas paveldėjimo teisės normas, šio reglamento neprivalo taikyti esant kolizijai tik tarp tokių vienetų teisės.

IV skyrius

Pripažinimas ir vykdymas

29 straipsnis

Teismo sprendimo pripažinimas

Pagal šį reglamentą priimti teismo sprendimai kitose valstybėse narėse pripažįstami netaikant jokių procedūrų.

Bet kuri suinteresuotoji šalis, kuri teismo sprendimo pripažinimo klausimą iškelia kaip pagrindinį ginčo klausimą, gali Reglamento (EB) Nr. 44/2001 38–56 straipsniuose numatyta tvarka kreiptis dėl šio teismo sprendimo pripažinimo. Jei teismo sprendimo pripažinimo klausimas valstybės narės teisme iškeliamas kaip šalutinis, nagrinėti jį kompetentingas yra šis teismas.

30 straipsnis

Nepripažinimo pagrindai

Priimtas teismo sprendimas nepripažįstamas tokiais atvejais:

- a) jei jo pripažinimas akivaizdžiai prieštarauja prašomosios valstybės narės viešajai tvarkai, su sąlyga, kad viešosios tvarkos kriterijus negali būti taikomas jurisdikcijos normoms;
- b) jei bylos iškėlimo arba lygiavertis aktas nebuvo įteiktas į teismą neatvykusiam atsakovui laiku ir tokiu būdu, kad jis galėtų pasiruošti gynybai, nebent jis neužginčijo teismo sprendimo, nors galėjo tai padaryti;
- c) jei jis nesuderinamas su prašomojoje valstybėje narėje priimtu teismo sprendimu byloje tarp tų pačių šalių;
- d) jei jis nesuderinamas su anksčiau kitoje valstybėje narėje arba trečiojoje valstybėje priimtu teismo sprendimu byloje, iškeltoje tuo pačiu tikslu ir dėl tos pačios priežasties tarp tų pačių šalių, kai anksčiau priimtas sprendimas tenkina reikiamas jo pripažinimo prašomojoje valstybėje narėje sąlygas.

31 straipsnis

Peržiūros iš esmės draudimas

Jokiu atveju užsienio teismo sprendimas negali būti peržiūrimas iš esmės.

32 straipsnis
Bylos nagrinėjimo sustabdymas

Vienos valstybės narės, į kurią kreiptasi su prašymu pripažinti kitoje valstybėje narėje priimtą teismo sprendimą, teismas gali sustabdyti bylos nagrinėjimą, jei šis teismo sprendimas apskūstas įprasta apeliacine tvarka.

33 straipsnis
Teismo sprendimų vykdytinumas

Pagal Reglamento (EB) Nr. 44/2001 38–56 ir 58 straipsnius vienoje valstybėje narėje priimti ir joje vykdytini teismo sprendimai bei teisminiai susitarimai vykdomi kitose valstybėse narėse.

V skyrius

Autentiški aktai

34 straipsnis
Autentiškų aktų pripažinimas

Vienoje valstybėje narėje gauti autentiški aktai pripažįstami kitose valstybėse narėse, jei šių aktų galiojimas nėra užginčijamas jų kilmės valstybėje narėje numatyta tvarka ir jei jų pripažinimas yra suderinamas su valstybės narės, kurioje prašoma juos pripažinti, viešąja tvarka.

35 straipsnis
Autentiškų aktų vykdytinumas

Pateikus prašymą, vienoje valstybėje narėje gauti ir vykdytini autentiški aktai pripažįstami vykdytiniais kitoje valstybėje narėje Reglamento (EB) Nr. 44/2001 38–57 straipsniuose numatyta tvarka. Teismas, kuriame pateikiamas skundas pagal šio reglamento 43–44 straipsnius, atsisako priimti arba panaikina pareiškimą, kuriuo konstatuojamas autentiško akto vykdytinumas, tik tuo atveju, jei jo vykdymas akivaizdžiai prieštarauja valstybės narės, kurioje prašoma jį vykdyti, viešajai tvarkai arba jei ginčas dėl akto galiojimo tebenagrinėjamas autentiško akto kilmės valstybės narės teisme.

VI skyrius

Europos paveldėjimo pažymėjimas

36 straipsnis

Europos paveldėjimo pažymėjimo naudojimas

1. Šiuo reglamentu pradamas naudoti Europos paveldėjimo pažymėjimas, kuriuo įrodomas įpėdinio pagal įstatymą ir pagal testamentą statusas ir testamentą vykdytojų arba jį administruojančių trečiųjų šalių įgaliojimai. Šį pažymėjimą išduoda pagal šį skyrių kompetentinga institucija, laikydamosi paveldėjimui pagal šio reglamento III skyrių taikytinos teisės.
2. Europos paveldėjimo pažymėjimo taikymas nėra privalomas. Pažymėjimu nepakeičiamos nacionalinės procedūros. Tačiau pažymėjimo pasekmės taip pat pripažįstamos valstybėje narėje, kurios institucijos jį išdavė pagal šį skyrių.

37 straipsnis

Jurisdikcija išduoti pažymėjimą

1. Pažymėjimas išduodamas bet kokio asmens, privalančio pagrįsti savo, kaip įpėdinio pagal įstatymą ir pagal testamentą, statusą ir savo, kaip testamentą vykdytojo arba jį administruojančios trečiosios šalies, įgaliojimus, prašymu.
2. Pažymėjimą išduoda valstybės narės, kurios teismai yra kompetentingi pagal 4, 5 ir 6 straipsnius, kompetentingas teismas.

38 straipsnis

Prašymo turinys

1. Išduoti paveldėjimo pažymėjimą prašantis asmuo, pildydamas I priede pateikiamo pavyzdžio formą, nurodo tokią turimą informaciją:
  - a) duomenys, susiję su velioniu: pavardę, vardą (-us), šeiminių padėčių, pilietybę, jei yra – asmens kodą, paskutinės nuolatinės gyvenamosios vietos adresą, mirties datą ir vietą;
  - b) duomenys, susiję su prašytoju: pavardę, vardą (-us), šeiminių padėčių, pilietybę, jei yra – asmens kodą, adresą, giminystės arba santuokos ryšį su velioniu;
  - c) faktinę arba teisinę informaciją, kuria pagrindžiama jo teisė į paveldėjimą ir (arba) jo teisė administruoti ir (arba) vykdyti palikimą. Jei jam žinoma velionio paskutinė valia, jos kopija pridedama prie prašymo;
  - d) ar jis pakeičia kitus įpėdinius pagal įstatymą arba pagal testamentą; jei taip, pridedamas jų mirties arba kito įvykio, dėl kurio jie negali pretenduoti į palikimą, įrodymas;

- e) ar velionis buvo sudaręs vedybų sutartį; jei taip, jis turi pridėti prie prašymo vedybų sutarties kopiją;
  - f) ar jis žino apie paveldėjimo teisių užginčijimą.
2. Prašytojas turi įrodyti pateiktų duomenų tikslumą, pateikdamas autentiškus dokumentus. Jei šių dokumentų neįmanoma pateikti arba juos galima pateikti tik įveikus neproporcingai didelius sunkumus, leidžiama naudoti kitas įrodymo priemones.
  3. Kompetentingas teismas imasi reikiamų priemonių pateiktų duomenų teisingumui patikrinti. Jei tai įmanoma pagal nacionalinę teisę, teismas reikalauja, kad duomenys būtų pateikti prisiekiant.

39 straipsnis
Dalinis pažymėjimas

Gali būti prašoma išduoti dalinį pažymėjimą siekiant patvirtinti:

- a) kiekvieno įpėdinio pagal įstatymą arba pagal testamentą teises ir kiekvienam iš jų priklausančią palikimo dalį;
- b) konkretaus turto paveldėjimo eilės tvarką, jei ji pripažįstama paveldėjimui taikytinoje teisėje;
- c) palikimo administravimą.

40 straipsnis
Pažymėjimo išdavimas

1. Pažymėjimas išduodamas tik tuomet, jei kompetentingas teismas laiko įrodytais prašymui pagrįsti pateiktus faktus. Kompetentingas teismas pažymėjimą išduoda nedelsdamas.
2. Atsižvelgdamas į prašytojo pateiktus duomenis, aktus ir kitas įrodymo priemones, kompetentingas teismas automatiškai atlieka faktams patikrinti reikalingus tyrimus ir ieško kitų, jo nuomone, svarbių įrodymų.
3. Pagal šį skyrių valstybės narės suteikia galimybę kitų valstybių narių kompetentingiems teismams susipažinti su civilinės būklės aktų registru, registru, kuriuose viešinami su paveldėjimu arba velionio šeimos santuokinio turto režimu susiję aktai arba faktai, ir nekilnojamojo turto registru įrašais.
4. Pažymėjimą išduodantis teismas gali pakviesti atvykti suinteresuotuosius asmenis ir galimus administratorius bei vykdytojus ir skelbti kvietimus pareikšti savo teises kitus galimus palikimo gavėjus.

41 straipsnis
Pažymėjimo turinys

1. Europos paveldėjimo pažymėjimui gauti užpildoma II priede pateikiama standartinė forma.
2. Europos paveldėjimo pažymėjime nurodoma tokia informacija:
  - a) pažymėjimą išduodantis teismas, faktinė ir teisinė informacija, leidžianti šiam teismui laikyti save kompetentingu išduoti pažymėjimą, ir išdavimo data;
  - b) duomenys, susiję su velioniu: pavardė, vardai, lytis, šeiminė padėtis, pilietybė, jei yra – asmens kodas, paskutinės nuolatinės gyvenamosios vietos adresas, mirties data ir vieta;
  - c) velionio sudarytos vedybų sutartys;
  - d) pagal šį reglamentą paveldėjimui taikytina teisė ir faktinės bei teisinės aplinkybės, kuriomis remiantis buvo nustatyta ši teisė;
  - e) faktinė ir teisinė informacija, iš kurios išplaukia įpėdinių pagal įstatymą ir pagal testamentą, testamento vykdytojų arba jų administruojančių trečiųjų šalių teisės ir (arba) įgaliojimai; paveldėjimas pagal įstatymą ir (arba) pagal testamentą ir (arba) išplaukiantis iš paveldėjimo susitarimų;
  - f) duomenys, susiję su prašytoju: pavardė, vardai, šeiminė padėtis, lytis, pilietybė, jei yra – asmens kodas, adresas, giminystės arba santuokos ryšys su velioniu;
  - g) prirėkus – informacija apie kiekvieną įpėdinį pagal įstatymą, susijusi su palikimo priėmimo pobūdžiu;
  - h) jei yra keli įpėdiniai pagal įstatymą, kiekvienam iš jų priklausanti palikimo dalis, prirėkus – konkrečiam įpėdiniui pagal įstatymą priklausančio turto arba teisių sąrašas;
  - i) įpėdiniais pagal testamentą remiantis paveldėjimui taikytina teise priklausančio turto arba teisių sąrašas;
  - j) įpėdinio pagal įstatymą teisės apribojimai pagal paveldėjimui taikytiną teisę, kaip apibrėžta III skyriuje ir (arba) remiantis testamento arba paveldėjimo susitarimo nuostatomis;
  - k) veiksmų, kurių įpėdinis pagal įstatymą, įpėdinis pagal testamentą, testamento vykdytojas ir (arba) administratorius gali imtis paveldimo turto atžvilgiu pagal paveldėjimui taikytiną teisę.

42 straipsnis
Europos paveldėjimo pažymėjimo pasekmės

1. Visose valstybėse narėse Europos paveldėjimo pažymėjimas automatiškai pripažįstamas kaip dokumentas, kuriuo įrodomas įpėdinių pagal įstatymą bei pagal

testamentą statusas ir testamentą vykdytojų arba jį administruojančių trečiųjų šalių įgaliojimai.

2. Pažymėjimo galiojimo laikotarpį jo duomenys visose valstybėse narėse laikomi teisingais. Daroma prielaida, kad asmuo, kuris pažymėjime įvardijamas kaip įpėdinis pagal įstatymą, įpėdinis pagal testamentą, testamentą vykdytojas arba administratorius, turi paveldėjimo teisę arba pažymėjime nurodytus administravimo įgaliojimus ir kad galioja tik pažymėjime nurodytos sąlygos bei apribojimai.
3. Pažymėjimo savininkui už turtą sumokantis arba turtą jam perduodantis asmuo, įgaliotas atlikti tokius veiksmus remiantis pažymėjimu, atleidžiamas nuo atsakomybės, nebent jis žino, kad pažymėjimo turinys neatitinka tikrovės.
4. Laikoma, kad iš pažymėjimo savininko, įgalioto disponuoti turtu remiantis sąrašu, kuris pridedamas prie pažymėjimo, paveldimą turtą įgijęs asmuo jį įgijo iš asmens, turinčio teisę juo disponuoti, nebent jis žino, kad pažymėjimo turinys neatitinka tikrovės.
5. Pažymėjimas laikomas dokumentu, galiojančiu atliekant paveldimo turto įgijimo nuorašą arba jį įregistruojant turto buvimo vietos valstybės narės viešuosiuose registruose. Nuorašas atliekamas valstybės narės, kurios žinioje yra šis registras, teisėje nustatyta tvarka ir turi joje numatytas pasekmes.

43 straipsnis

Europos paveldėjimo pažymėjimo taisymas, galiojimo sustabdymas arba panaikinimas

1. Pažymėjimo originalą saugo jį išdavęs teismas, kuris išduoda vieną arba daugiau kopijų prašytojui arba kitam teisėtą interesą turinčiam asmeniui.
2. Išduotos kopijos turi 42 straipsnyje numatytas pasekmes ribotą trijų mėnesių laikotarpį. Pasibaigus šiam laikotarpiui, pažymėjimo savininkai arba kiti suinteresuotieji asmenys turi prašyti jį išdavusio teismo išduoti naują kopiją, kad galėtų pasinaudoti paveldėjimo teisėmis.
3. Pažymėjimą išdavusiam teismui adresuotu suinteresuotojo asmens prašymu arba šios institucijos iniciatyva pažymėjimas gali būti:
  - a) taisomas, jei yra korektūros klaidų;
  - b) papildomas pastaba paraštėje dėl jo galiojimo sustabdymo, jei užginčyta, kad pažymėjimas atitinka tikrovę;
  - c) panaikinamas, jei nustatyta, kad Europos paveldėjimo pažymėjimas neatitinka tikrovės.
4. Pažymėjimą išdavęs teismas pažymi pažymėjimo originalo paraštėje, kad pažymėjimas yra taisomas, jo galiojimas sustabdomas arba kad jis yra panaikinamas, ir praneša apie tai prašytojui (-ams).

44 straipsnis
Apskundimo tvarka

Kiekviena valstybė narė numato sprendimų dėl pažymėjimo išdavimo arba neišdavimo, taisymo, galiojimo sustabdymo arba panaikinimo apskundimo tvarką.

VII skyrius

Bendrosios ir baigiamosios nuostatos

45 straipsnis
Ryšys su priimtomis tarptautinėmis konvencijomis

1. Nepažeidžiant valstybių narių įsipareigojimų pagal Sutarties 307 straipsnį, šis reglamentas nedaro įtakos dvišalių ar daugiašalių konvencijų, kurių šalys priimančią reglamentą yra viena arba daugiau valstybių narių ir kuriose nagrinėjami šiuo reglamentu reglamentuojami klausimai, taikymui.
2. Nepaisant 1 dalies, santykiuose tarp valstybių narių šis reglamentas yra viršesnis už konvencijas, kuriose nagrinėjami šiuo reglamentu reglamentuojami klausimai ir kurių šalys yra valstybės narės.

46 straipsnis
Informacija, su kuria gali susipažinti visuomenė

Per Europos teisminį tinklą civilinėse ir komercinėse bylose valstybės narės pateikia su paveldėjimo teise susijusių nacionalinės teisės aktų bei procedūrų ir svarbiausių dokumentų aprašą, kad su jais galėtų susipažinti visuomenė. Valstybės narės praneša apie visus vėlesnius šių nuostatų pakeitimus.

47 straipsnis
Formų pakeitimai

38–41 straipsniuose nurodytų formų pakeitimai atliekami laikantis 48 straipsnio 2 dalyje minimos patariamąsios procedūros.

48 straipsnis
Komitetas

1. Komisijai padeda Reglamento (EB) Nr. 44/2001 75 straipsniu įsteigtas komitetas.
2. Jei daroma nuoroda į šią dalį, taikomi Sprendimo 1999/468/EB 3 ir 7 straipsniai, atsižvelgiant į jo 8 straipsnio nuostatas.

49 straipsnis
Išlyga dėl peržiūros

Ne vėliau kaip [...] Komisija pateikia Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui šio reglamento taikymo ataskaitą. Prireikus prie ataskaitos pridedami pakeitimų pasiūlymai.

50 straipsnis
Pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. Šis reglamentas taikomas po jo taikymo datos mirusių asmenų palikimui.
2. Jei iki šio reglamento taikymo datos velionis buvo nurodęs jo palikimui taikytiną teisę, toks nurodymas laikomas galiojančiu, jei atitinka 17 straipsnyje išvardytas sąlygas.
3. Jei iki šio reglamento taikymo datos paveldėjimo susitarimo šalys buvo nurodžiusios šiam susitarimui taikytiną teisę, toks nurodymas laikomas galiojančiu, jei atitinka 18 straipsnyje išvardytas sąlygas.

51 straipsnis
Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną nuo jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas taikomas nuo [praėjus vieneriems metams nuo jo įsigaliojimo].

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas valstybėse narėse pagal Europos bendrijos steigimo sutartį.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas

**PATVIRTINTAS DOKUMENTO
NUORAŠAS**
Generalinės sekretorės vardu

Jordi AYET PUIGARNAU
Raštinės direktorius

I PRIEDAS. REGLAMENTO 38 STRAIPSNYJE NURODYTAS PRAŠYMAS

PRAŠYMAS IŠDUOTI EUROPOS PAVELDĖJIMO PAŽYMĖJIMĄ

(Europos Parlamento ir Tarybos reglamento [...] dėl paveldėjimo²² 36 ir tolesni straipsniai)

1. Valstybė narė

BE BG CZ DE EE [IE] EL ES FR IT CY LV LT LU HU MT
NL AT PL PT RO SI SK FI SE [UK]

2. Velionio duomenys

2.1. Pavardė:

2.2. Vardas (-ai):

2.3. Lytis:

2.4. Šeiminė padėtis:

2.5. Pilietybė:

2.6. Asmens kodas*:

2.7. Mirties data:

2.8. Mirties vieta:

Paskutinės nuolatinės gyvenamosios vietos adresas:

2.9. Gatvės pavadinimas bei numeris ir (arba) pašto dėžutė:

2.10. Vietovė ir pašto kodas:

---

²² O L L [...].

2.11. Šalis:

3. Prašytojo duomenys

3.1. Pavardė:

3.2. Vardas (-ai):

3.3. Lytis:

3.4. Pilietybė:

3.5. Asmens kodas*:

3.6. Gatvės pavadinimas bei numeris ir (arba) pašto dėžutė:

3.7. Vietovė ir pašto kodas:

3.8. Telefonas

3.9. El. pašto adresas

3.10. Giminystės arba santuokos ryšys su velioniu*:

*jei tinka.

4. Papildoma informacija:

4.1. Faktinė arba teisinė informacija, kuria pagrindžiama paveldėjimo teisė:

4.2. Faktinė arba teisinė informacija, kuria pagrindžiama teisė vykdyti ir (arba) administruoti palikimą:

4.3. Ar velionis išreiškė paskutinę valią?   taip ne

Jei atsakėte taip, pateikite dokumentą, kuriame išreikšta paskutinė valia.*

4.4. Ar velionis buvo sudaręs vedybų sutartį?   taip ne

Jei atsakėte taip, pateikite vedybų sutartį.*

4.5. Ar jūs pakeičiate kitą įpėdinį pagal įstatymą arba įpėdinė pagal testamentą? taip ne

Jei atsakėte taip, pateikite jų mirties arba įvykio, dėl kurio jie negali pretenduoti į palikimą, įrodymą.*

4.6. Ar paveldėjimo teisės buvo užginčytos?   taip ne

Jei atsakėte taip, pateikite informaciją apie teisių užginčijimą.*

4.7. Pridėkite visų velionio artimųjų sąrašą ir nurodykite jų pavardę, vardą (-us), ryšio su velioniu pobūdį, gimimo datą, pilietybę ir adresą.

* Jei galima, pateikite autentiškus dokumentus arba sertifikuotas kopijas.

Oficialiai patvirtinu, kad pateikiau man žinomą informaciją.*

Data:

Parašas:

* 38 straipsnio 3 dalis, jei duomenys pateikiami prisiekiant.

**II PRIEDAS. 41 STRAIPSNYJE NURODYTAS EUROPOS PAVELDĖJIMO
PAŽYMĖJIMAS**

EUROPOS PAVELDĖJIMO PAŽYMĖJIMAS

(Europos Parlamento ir Tarybos reglamento [...] dėl paveldėjimo²³ 41 straipsnis)

1. Liudijimą išduodančio teismo valstybė narė

BE BG CZ DE EE [IE] EL ES FR IT CY LV LT LU HU MT
 NL AT PL PT RO SI SK FI SE [UK]

2. Informacija apie teismą

2.1. Teismas, kompetentingas pagal šį reglamento straipsnį:

4 straipsnis 5 straipsnis 6 straipsnis

2.2. Asmuo ryšiams:

2.3. Adresas:

3. Velionio duomenys

3.1. Pavardė:

3.2. Vardas (-ai):

3.3. Lytis:

---

²³ O L L [...].

3.4. Šeiminė padėtis:

3.5. Pilietybė:

3.6. Asmens kodas*:

3.7. Mirties data:

3.8. Mirties vieta:

Paskutinės nuolatinės gyvenamosios vietos adresas:

3.9. Gatvės pavadinimas bei numeris ir (arba) pašto dėžutė:

3.10. Vietovė ir pašto kodas:

3.11. Šalis:

Vedybų sutartys:

3.13. Paveldėjimui taikytina teisė:

4. Prašytojo duomenys

4.1. Pavardė:

4.2. Vardas (-ai):

4.3. Lytis:

4.4. Pilietybė:

4.5. Asmens kodas*:

4.6. Gatvės pavadinimas bei numeris ir (arba) pašto dėžutė:

4.7. Vietovė ir pašto kodas:

4.8. Telefonas

4.9. El. pašto adresas

4.10. Giminystės arba santuokos ryšys su velioniu*:

*jei tinka.

5. Įpėdinio pagal įstatymą statuso įrodymas

5.1. Šiuo dokumentu įrodomas įpėdinio pagal įstatymą statusas   taip ne

5.2. Įpėdinių pagal įstatymą sąrašas:*

Pavardė	Vardas (-ai)	Gimimo data	Palikimo dalis	Apribojimai

*jei reikia, pridėti papildomą lapą.

5.3. Ar prireikus palikimo priėmimui taikoma sąlyga (pvz., turto surašymas)?   taip ne

Jei taip, nurodykite atskirame lape tokios sąlygos pobūdį ir jos pasekmes.

5.4. Konkrečiam įpėdiniui pagal įstatymą priklausančio turto arba teisių sąrašas:*

Pavardė	Vardas (-ai)	Turto arba teisės apibūdinimas

*jei reikia, pridėti papildomą lapą.

6. Įpėdinio pagal testamentą statuso įrodymas

6.1. Šiuo dokumentu įrodomas įpėdinio pagal testamentą statusas   taip ne

6.2. Įpėdinių pagal testamentą sąrašas:*

Pavardė	Vardas (-ai)	Gimimo data	Remiantis paskutine valia įpėdiniui pagal testamentą priklausanti (-čios) teisė(s) arba turtas

*jei reikia, pridėti papildomą lapą.

7. Administratoriaus ir (arba) vykdytojo statuso įrodymas

7.1. Šiuo dokumentu įrodomas administratoriaus statusas taip ne

7.2. Šiuo dokumentu įrodomas vykdytojo statusas taip ne

7.3. Nurodykite administratoriaus ir (arba) vykdytojo teisių pobūdį, šių teisių teisinį pagrindą ir pateikite orientacinį veiksnių, kurių jis gali imtis remdamasis savo teisėmis, sąrašą: